

A400-1/2011.
(A400-4/2010-2014.)

FÜ-1/2011.
FÜ-2/2010-2014.

J e g y z ő k ö n y v *

az Országgyűlés **Foglalkoztatási és munkaügyi bizottsága**
Rehabilitációs albizottsága, valamint az
Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottsága
Fogyatékossgal élők ügyeinek albizottsága
2011. március 29-én, kedden, 15 órakor
a Képviselői Irodaház II. számú tanácstermében
megtartott együttes üléséről

**A jegyzőkönyv eredeti hitelesített példánya az Országgyűlés Levéltárában megtalálható.*

Tartalomjegyzék

<i>Napirendi javaslat</i>	3
<i>Az ülés résztvevői</i>	4
<i>Elnöki bevezető, a napirend elfogadása</i>	5
<i>Az albizottság 2011. évi félévi munkaprogramjának elfogadása</i>	5
<i>Kerekasztal-beszélgetés a filmben látottak kapcsán</i>	6

Napirendi javaslat

1. Az albizottság 2011. évi félévi munkaprogramjának elfogadása
2. „Kerekbe törve”, Vincze Zoltán filmjének vetítése és kerekasztal-beszélgetés
3. Egyebek

Az ülés résztvevői

A Foglalkoztatási és munkaügyi bizottság Rehabilitációs albizottsága részéről

Megjelent

Elnököl: **Kaufer Virág** (LMP), az albizottság elnöke

Nagy István (Fidesz)

Helyettesítési megbízást adott

Kara Ákos (Fidesz) Nagy Istvánnak
Bertha Szilvia (Jobbik) Kaufer Virágnak (LMP)

Az Ifjúsági, szociális, családügyi és lakhatási bizottság Fogyatékossgal élők ügyeinek albizottsága részéről

Megjelent

Dr. Tapolczai Gergely (Fidesz)
Hirt Ferenc (Fidesz)
Vágó Sebestyén (Jobbik)

Helyettesítési megbízást adott

Lakatosné Sira Magdolna (Fidesz) Hirt Ferencnek (Fidesz)

Meghívottak részéről

Hozzászólók

Vincze László filmrendező
Dr. Lelik Ferenc (Hátrányok Dacára Alapítvány)
Ladán Éva szociális ügyvivő (MOSZ)
Balogh Zoltán elnök (VSZOSZ)

(Az ülés kezdetének időpontja: 15 óra 4 perc)

Elnöki bevezető, a napirend elfogadása

KAUFER VIRÁG (LMP), az albizottság elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Tisztelettel köszöntöm a megjelenteket, képviselőtársaimat és kedves vendégeinket. Kaufer Virág vagyok a Foglalkoztatási és munkaügyi bizottság Rehabilitációs albizottságának elnöke, LMP-s országgyűlési képviselő. Elkezdénénk a programot, ugyanis a Rehabilitációs albizottság és az Ifjúsági bizottság Fogyatékossgal élők ügyeivel foglalkozó albizottság együttes ülése előtt van egy kis logisztikai teendője a Rehabilitációs albizottságnak, miszerint el kell fogadnunk az albizottság 2011-es tavaszi munkatervét. Ez egy rutinfolyamat és egy gyors tevékenység lesz.

Az albizottság 2011. évi félévi munkaprogramjának elfogadása

Először a határozatképességet nézném meg. Nagy István helyettesíti Kara Ákost, én pedig Bertha Szilviát a Jobbiktól, úgyhogy így határozatképesek vagyunk. Az albizottság munkatervét az albizottság tagjai megkapták elektronikus formában. Egy visszajelzést kaptam ezzel kapcsolatban eddig a kormány részéről, mégpedig azt, hogy az április 19-re meghirdetett EU soros elnökség fogyatékosügyi teendőiről szóló bizottsági ülést egy héttel toljuk el április 26-ra, ugyanis azon a héten, 19-20-án lesz egy európai uniós konferencia pontosan ebben a témában Budapesten, és hogyha egy héttel eltolnánk az albizottság ülését, ott már hallanánk a fejleményekről és a legfrissebb döntésekről. Én ehhez hozzá tudok járulni, kérdezem a bizottság tagjait, hogy ez megoldható-e. *(Szavazás.)* Igen. Egyéb más észrevétel, kérdés a munkatervvel kapcsolatosan? *(Nincs jelentkező.)* Nincs. Akkor a munkatervet ebben a formában elfogadottnak nyilvánítjuk. Köszönöm szépen. Kérem a szakértő asszonyt, hogy a szokásos módon tájékoztassa a bizottság munkája iránt érdeklődőket is. Köszönöm szépen.

Ezzel tulajdonképpen az első napirendi pontunkat be is fejeztük, tehát a második napirendi pontunkra térnék rá, ami tulajdonképpen a közös albizottsági ülés. Tapolczai Gergely képviselőtársam úton van, de ő vidékről érkezik, úgyhogy elnézést, egy kicsit késni fog. *(Dr. Buksza Zsolt: Vágó Sebestyén is perceken belül megérkezik.)* Köszöntöm a bizottság jelenlévő tagjait is.

Vendégeink: Vincze Zoltán filmrendező, akinek a filmjét levetítjük a mai közös ülés keretében. Dr. Lelik Ferenc, a Hátrányok Dacára Alapítvány képviselőjében, kuratóriumi tag. A kormány részéről jelezte Dávid István főosztályvezető és dr. Burik Mária főosztályvezető-helyettes a jelenlétét. Ők egyelőre még nem érkeztek meg. A VSZOSZ részéről köszöntöm Balogh Zoltán elnök urat és a MOSZ részéről Ladán Éva szociális ügyvivőt. Köszönöm szépen.

A film, amit ma meg fogunk tekinteni, a Kerékbe törve. Vincze Zoltánnal, a rendezővel tavaly decemberben volt szerencsém találkozni. Rendező úr, ha jól tudom, öt éve baleset következtében deréktól lefelé lebénult és került kerekesszékre, és 19 hónapot töltött különböző kórházakban és járta végig a magyar rehabilitáció kanosszáit. Egy kétórás beszélgetésünk volt egy budapesti kávéházban tavaly decemberben, és számomra ez nagyon-nagyon inspirációval hatott. Nem titok, ha azt is elmondom, hogy a mai közös albizottsági ülés Zoli ötlete volt, ő kérte azt, hogy a filmjét mutassuk be a parlament keretein belül, és azt gondolom, hogy ez egy nagyon jó kezdeményezés. Úgy érzem, hogy ez a film segíteni fog nekünk, döntéshozóknak abban, hogy megértsük, hogy min is mennek keresztül azok az emberek, akik a fogyatékossgot megtapasztalják és milyen kihívásokkal néznek szembe Magyarországon.

Zoli akkor nekem azt mondta decemberben, idézem: „Nem az a baj, hogy nincs munkahely, ahová elmehetnék dolgozni, hanem az, hogy nem tudok odáig eljutni kerekesszékre”. Én ezt rehabilitációs albizottsági elnökként úgy értettem, hogy igazából a

legfontosabb nem is egy állás biztosítása a megváltozott munkaképességűeknek, hanem az, hogy megteremtjük számukra azt a segítő háttérrel és azokat a feltételeket, amelyek ahhoz szükségesek, hogy egyenrangú versenyzőként vehessen részt a munkaerőpiacon. Tehát amiről itt szó van, ez igazából az esélyegyenlőség megteremtése, az, hogy ők a képességeiket, tudásukat felhasználva versenyképesek lehessenek, és elindulhassanak ugyanazokért az állásokért, amelyekért egészséges társaik is. „Ehhez véleményem szerint nem szánalomra, hanem az alapvető jogok és az esélyegyenlőség biztosítására van szükség, és bizalommal tölt el az, hogy a jelenlegi kormánytöbbség körében több fogyatékossgal élő politikus is van, akik honfitársaik érdekeit és jogait képesek lesznek hitelesen védelmezni.”

Én ezúton is szeretném a Rehabilitációs albizottság munkáját és erőforrásait a rendelkezésükre bocsátani, és segíteni a munkájukat, amiben csak lehet. Bízom abban, hogy a kormány nagyszerű célkitűzése, miszerint tíz év alatt egymillió munkahelyet fogunk teremteni, ebben a programban a jelenleg is megújításra kerülő megváltozott munkaképességűek foglalkoztatására vonatkozó stratégia és ennek a felülvizsgálata is helyet fog kapni, és bízom abban, hogy ebből az egymillió munkahelyből minél több fog jutni megváltozott munkaképességűeknek is, ők is egyenrangúan fognak tudni versenybe szállni ezekért a munkahelyekért a jövőben.

Azt gondolom, hogy talán érdemes lenne elkezdni a film vetítését, és ha megérkezett képviselőtársam, Tapolczai Gergely, akkor a filmvetítést végén adnánk meg neki a szót, hogy ő is el tudja mondani az albizottság álláspontját.

Egy nagyon rövid személyes gondolat még a filmmel kapcsolatban. Én úgy gondolom, hogy ez az alkotás tükrözi a rendező úrnak azt a forradalmi szemléletmódját, ami, amint említettem, nem szánalmat és megértést kér, hanem cselekvést és azonnali cselekvést. Én Zoliban egy szabadságharcost ismertem meg, azt hiszem, hogy ez a film ezt jól tükrözi és bízom abban, hogy önök is sok kérdéssel fordulnak majd felé, illetve Lelik Ferenchez, aki szintén rendelkezésünkre áll, hogy megválaszolja kérdéseiket, illetve meghallgassa gondolataikat a filmvetítés után. Jó szórakozást kívánok, és még egyszer köszönöm különösen képviselőtársaimnak és a kormány remélhetőleg később megjelenő képviselőinek a jelenlétet, hiszen a döntéshozók informálása és inspirálása az elsődleges célja ennek a mai ülésnek. Köszönöm.

(A jelenlévők ezután megtekintik a Kerékbe törve c. filmet.)

Kerekasztal-beszélgetés a filmben látottak kapcsán

ELNÖK: Folytatjuk az együttes ülést. Közben megérkezett Tapolczai Gergely képviselőtársam is, a Fogyatékossgal élők ügyei albizottsága elnöke. Számomra nagyon inspiráló volt a főhős és a család, aki segítette őt végig. Szeretném megköszönni személyesen is Vincze Zoltán rendezőnek, hogy elhozta ezt a filmet a parlamentbe. Mielőtt megnyitnám a beszélgetést a rendező úrral és vendégünkkel, Lelik Ferencsel, először megadnám a szót Tapolczai Gergelynek.

DR. TAPOLCZAI GERGELY (Fidesz): *(Mondatait jelnyelvi tolmács fordítja.)* Köszönöm szépen. Én is szeretettel köszöntök mindenkit, a Siket és Nagyothallók Szövetségének három tagját is köszöntöm, akik majd ott fognak ülni, hogy lássák a tolmácsot.

Ez után a film után nagyon nehéz hivatalos stílusban beszélni. Nagyon sok gondolatot és kérdést vetett fel a film, ez a film is jól mutatja, hogy mi a helyzet magánéleti szinten. Mert vannak törvények, jogszabályok, van az ENSZ-egyezmény, amit elfogadott Magyarország, de igazán az a kérdés, az igazi kérdés a családon belül van, hogy hogyan tudják megoldani ezt a szituációt. A másik kérdés pedig állami szinten van, hogy hogyan tud segíteni, és itt van a mi felelősségünk, hogy mi hogyan tudjuk megoldani a segítséget, hogyan tudjuk képviselni őket.

És itt jut eszembe, amit Kósa Ádám mondott, amikor megválasztották európai parlamenti képviselőnek: a fogyatékosügy nem jobb- vagy baloldali kérdés. Nem lehet pártpolitikai kérdés, ez mindannyiunk közös ügye. Ezzel indítanám a beszélgetést.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Én ezzel a gondolattal maximálisan egyetértek ellenzéki politikusként is, és az albizottság elnökeként is, és egy gondolatot tennék még hozzá és emelnék ki a filmből, ami elhangzott, ha jól emlékszem, az osztrák főorvos asszony szájából, miszerint azt kell eldöntenünk, hogy egy aktív munkaképes állampolgár a balesete után adófizető állampolgár lesz vagy pedig nyugdíjba megy. És ha egy huszoneves fiatalról beszélünk vagy egy negyvenéves aktív életkorú állampolgárról, ez – azt gondolom, hogy – teljesen mindegy.

Egyrészt most megkérdezem, hogy van-e kérdés Lelik Ferenchez és Vincze Zoltánhoz. Én moderálok, és kérem, hogy akinek hozzászólása van, jelezze felém és megadom a szót. Köszönöm.

DR. TAPOLCZAI GERGELY (Fidesz): *(Mondatait jelnyelvi tolmács fordítja.)* Nekem egy technikai javaslatom lenne, mert nagyon fontosnak tartom, hogy a többi fogyatékossgal élő is lássa ezt a filmet. A feliratozást érdemes lenne megoldani. Most megoldottuk tolmáccsal, de a továbbiakban érdemes lenne a feliratozás.

A másik kérdés lenne: van-e esetleg terv a folytatásra? A film folytatására? Vagy vannak-e hasonló témájú filmek? Van-e terv hasonló témájú film készítésére?

VINCZE ZOLTÁN filmrendező: Hát a filmet nem is volt szándékomban igazán folytatni, hanem azt csinálom most már negyedik éve, hogy ezzel a filmmel tulajdonképpen ilyen nagyon jó kis úttörő utat járunk, mert gimnáziumokban, általános iskolákban, egyetemeken vetítem, de újabban nagyon érdekes, hogy munkahelyek HR-esei kezdtek bennünket keresni, hogy ismerjék meg ezt a „versenyző fajtát” mint kerekesszékes vagy egyáltalán mint fogyatékossgal élő. Miután 73 perc a film és én oktatni akarok, arra jöttünk rá, hogy mi azt szeretnénk elérni, hogy modulként kerüljön be az oktatásba valóban – nem is a Kerékbe törve film, hanem – egyáltalán a fogyatékossgal élő ember. Mind tanuljuk meg és tudjuk meg, hogy ki ez a „jeti”. És a másik oldalon szintén nagyon fontosnak tartom, hogy mi úgy akarjuk ezt tovább csinálni, hogy tulajdonképpen csak két tízperces filmet szeretnénk csinálni, hogy utána teljesen szabadon tudjunk a gyerekekkel, a nézőkkel beszélgetni vagy egymást megélni. Mert az a baj, hogy sok az oktatásban, sem a munkahelyen sok esetben azért nem működik az integráció, mert egyfajta tudatlanság, egyfajta bizalmatlanság van, és ami a legfontosabb, az akadálymentesítés nincs megoldva, például az iskolákban sehol.

Ugyanakkor megjegyzem, voltam két olyan gimnáziumban – mindkettő persze elitgimnázium –, ahol abszolút akadálymentesített minden, de megmondta a tanár, hogy ide az életben nem vesznek fel fogyatékkal élőket, mert hogy roppant kínos a többi diákkal szemben. Tehát ilyet tudunk. De ez megint a tudatlanság története. Én azt gondolom, hogy én azért harcolok ezekben a dolgokban, hogy azt tudjam mondani, hogy mi vagyunk és vagyunk szeretnénk, minden szinten és nem szegregált iskolákba, szegregált központokba és szegregált munkahelyekre szeretnénk járni. Hanem azt gondolom, hogy ma Magyarország dolgozóinak 60 százaléka ülőmunkát végez, tehát azt én is el tudom végezni, és ami itt csak kérdés, hogy milyen továbbképzések vannak, milyen képzések vannak, hogy tudjuk ezt az integrációt akár tanulásban, akár munkahelyen elérni, mert ez egy közös ügy és nemcsak az én problémám, és nemcsak a fogyatékossgal élő ember problémája, hanem mindenkié.

Amit megfigyeltem, hogy az oktatásban abszolút működik ez a dolog. De Magyarországon kalóz módra hol a Feriék, hol én próbálkozunk avval, hogy a gyerekeket

kicsit megfertőzzük magunkkal. Ezek működnek is, de azt gondolom, ezt nem kalóz módra kéne csinálni, hanem szisztematikusan. Ez az oktatási része.

A másik része, amiben én szintén küzdök, az a médiában való integrációnk, amit szintén nagyon fontosnak tartok abból a szempontból, hogy nem pozitív szegregált műsorokban akarok részt venni, legyen az Sorstársak vagy Felelet az életnek, hanem integrálva műsorokban, mint téma. Ugyanis attól, hogy nekem eltört a gerincem, nem váltam kisebbséggé semmilyen szempontból, tehát nem kérek külön műsort, hanem kérem, hogy minden műsorban, ahol velem vagy velünk kapcsolatban téma van, legyen az belpol, külpolitika, kultúra, bármi, kötelező legyen bennünket megjeleníteni. Természetesen minőségi színtről beszélek. Tehát ne azért, mert gurul, ne azért, mert siket, hanem azért mert produktumot látunk. Ez nagyon fontos, az állapot a fontos és nem a produktum, és ez a kulcsszava ennek az egész történetnek.

Ezt a filmet talán így lehetne folytatni, ezzel a bizonyos kétszer tíz perccel. Én boldogan folytatnám, csak hát pénzhiány miatt ez nem működik.

A feliratozást sajnálom szintén, mert hogy arra sincs pénzünk. Ez most Tiborc panaszának tűnik, de ez így van. Az angol feliratozást is úgy tudtuk elintézni, hogy szívesség alapokon. Én boldogan feliratoznám és járnám tovább az országot velem, csak ennek valamifajta szisztémát kéne adni, hogy ez úgy nézzen ki, és ne csak én járkáljak az ország 22 pontján, hanem ennek valamifajta stratégiát biztos hogy ki lehetne dolgozni.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Köszönöm szépen. Először gratulálni szeretnék. Nem értek a filmművészethez, csak filmzabáló vagyok, és szeretem a jó filmeket, és ez összeállításában egy tökéletes film volt, nagyon élvezhető volt, mármint ez elég furcsa kifejezésnek tűnhet ebben a vonatkozásban, de egy nagyon nézhető és nagyon megindító film volt.

Egy kérdésem lenne és utána még csatlakoznék egy véleményhez. Lehet-e tudni azt, hogy mi van ezzel a két fiatallal most? Először elmondom a véleményemet, utána várom is a választ: csatlakozva ahhoz, hogy nem szegregált műsorokban kéne akár a televízióban szerepelni a fogyatékosokkal élőknek, egy nagyon jó példa erre a sport. Amikor olimpia van, a csapból is az olimpia folyik, és hogyha sporthoz értő embereket megkérdezzük, hogy soroljon fel tíz magyar olimpiai bajnokot, akkor kapásból fel tud sorolni tízet vagy akár többet is, de hogyha megkérdeznénk, hogy egy paralimpiai bajnokot mondjon, lehet, hogy egyet sem tudna, pedig paralimpián sem állunk rosszul. (*Vincze Zoltán: Sőt!*) Sőt, nagyon jól. Tehát lehet, hogy itt is el lehetne indulni, és ez csak egy kiragadott példa.

A másik dolog, hogyha megengedi, hogy kicsit a politikát is szóba hozzam, én is nagyon fontosnak tartom a foglalkoztatást. Lehetőség szerint közelítsünk a 100 százalékos foglalkoztatáshoz ott, ahol lehetséges, viszont erre ezt a jelenlegi rendszert én nem tartom alkalmasnak, mégpedig a rehabilitációs bírság intézményét nem tartom jó dolognak. Mert a negatív dolog az mindig visszatartja az embereket vagy ellenszenvet ébreszt. Ha valaki csak azért foglalkoztat egy fogyatékossgal élő, hogy ne kelljen az egymillió forintos bírságot kifizetnie, ez nem megfelelő motiváló erő.

Amit ki kell hangsúlyoznunk: igenis vannak olyan munkahelyek, amik bizonyos fogyatékossgok szempontjából előnyösebbek, illetve hatékonyabban tudnak benne részt venni fogyatékossgal élők, mint az egészséges társaik. Most hogyha egy kiragadott példát akarnék hozni, én értelmileg sérült fiatalokkal foglalkoztam, és nagyon jól tudom azt, hogy vannak olyan típusú értelmi sérült emberek, akiknek sokkal jobb a monotonitást tűrő képességük, mint egészséges társaiknak. Tehát akár egy összeszerelő műhelyben vagy egy ilyen magasabb monotonitást tűrő munkahelyen sokkal jobban el tudják látni a feladatukat, mint az egészséges társaik. És ahelyett, hogy bírsággal sújtjuk azokat, akik nem foglalkoztatnak sérült embereket, inkább arra kéne fektetni a hangsúlyt akár egy ilyen filmmel

vagy akár több ilyen filmmel, akár államilag támogatott több ilyen filmmel, hogy felnyissuk a szemüket, hogy nekik is tulajdonképpen anyagi érdekük lehet az, hogy sérült vagy fogyatékossgal élő embereket foglalkoztassanak. Köszönöm.

VINCZE ZOLTÁN filmrendező: Hogy mi van a két fiatallal? Zsolték feljöttek Pestre, és a Sport TV-ben portás és vadul készül az olimpiára egyébként. Szeretné ezt a szuper csúcsát továbbdobni, aminek van egy humoros oldala. Zsoltunk úgy készült az első gerelydobására, hogy én aznap mentem vele forgatni, mikor először dobott. Ha én hamarabb érek oda tíz perccel és megfogom a gerelyt és magam elé bökök egyet, akkor én onnantól országos csúcsot dobtam, Magyarországon ugyanis senki nem dobott. Tehát Zsolt nagyon büszke volt arra, hogy csúcsot dobott, mert előtte még senki nem dobott, tehát a 40 centi magyar csúcs lett volna.

Tehát Zsolt dolgozik és működik ebből a szempontból. Ő készül az olimpiára.

Encsi továbbra is ebben a bizonyos – én úgy hívom, hogy – aranykalitkában él, tehát a mama és család látja el. Ezt tudni kell, hogy a sérültek nagy része sajnos így van, tehát miután nincs jól rehabilitálva, nincs a közeg sem kitalálva otthon, nemcsak hogy az integráció, a tanulás, a munkahelyteremtés, hanem az otthonléte sincs átgondolva. Ha emlékeznek a filmből egy nagyon jó mondatra, ilyen apró, pici mondatokat tudok visszamondani: „gyere, Zolikám, nézd meg a Tupperware cuccaimat, de előbb elhúzzuk a hűtőt, hogy beférjél!” Tehát gondoljunk abba bele, hogy már ötödik hónapja sérült Enikő és még semmit nem csináltak otthon. Nem ment ki hozzá szociális munkás az önkormányzattól, nem kérte tőle számon senki, nincs kontrollálva. És miután nincs a másik oldalt jól rehabilitálva sem, innentől kezdve tényleg arra kell készülni, hogy innentől ketten estek ki a játékból: Enikő és a mamája. Ez sajnos a gerincvelősérülteknél így van. Nemcsak ilyen nyaki gerincvelősérültnél, mint az Encsi, akinek egyik végtagja sem működik, hanem akár nálunk is, paraplayeknél is rengeteg esetben így van, ugyanis rosszul rehabilitáltan ez a beteg, ez nem beteg, hanem ez a sérült...

Ja egy fontos korrekciót hadd kérjek: nem vagyunk betegek. Ez fontos. Ha azt tetszik mondani, hogy egészséges, akkor megijedek, mert én is egészséges vagyok. Csak nekem nem működik a lábam. Mondják, hogy ép testbe ép lélek, ez ugye nem így van, edzett testben edzett lélek, és nem ép testben ép lélek, mert ez eleve rossz fordítás. És nem vagyunk betegek, egy értelmi fogyatékos sem beteg. Nem betegségről szól ez.

És a mi problémánkból azt kell kiemelni, hogy nincs olyan, hogy ti, meg mi. Tehát, hogy „nálatok” ez hogy van, fogyatékossgal élőknel, hanem ezek a problémák minden esetben közösen. Hiszen, ahogy a főorvos asszony a filmben is mondta, ez a bomba egy közösséget csap meg, nem egy embert. Nálunk az az elv, hogy ez a te bajod, itt van egy zsák kaki, aztán lehet cipelni. Ez a történet.

Ugyanakkor azt mondhatnám, hogy a kórházat hibáztathatnám, de nem tudom hibáztatni, 40 beteget 7 gyógytornásszal nem lehet rehabilitálni, így aztán valóban napi 40 perc jut egy sérültre, aminek az a végeredménye, amit látunk. Innentől kezdve ezt nem is várhatom el ettől a szakembergárdától, akik megfáradtak, befordultak egy csomó mindenben, és még sorolhatnék ezer dolgot, aminek az a végeredménye, amit látunk.

De inkább átadnám a szót Ferinek, mert ő sokkal jobban jártas a rehabilitációban és egy csomó mindenben, mint én, én csak a média részét képviselem.

Most például az a problémánk, hogy nem tudom, hogy lehetne elérni azt – és ebben kérem például akár az albizottság segítségét -, a magyar közszolgálati médiában, hogy mindenhol ezek a bizonyos témák kerüljenek/kerüljünk valóban egy bizonyos műsorszerkezetbe, folyamba, idősávokba, bárhová, egy probléma van, hogy kényszerítem rá erre a szerkesztőt, aki nem akar fogyatékos témát csinálni. Most el vagyunk akadva, mert nem tudjuk, hogy hogyan oldjuk meg. Hogy százalékos legyen? De nem kényszeríthetek

szerkesztőségeket, hogy te most minden áron fogyatékossgal élő emberrel foglalkozz. És nem tudjuk a megoldásokat! Meglátjuk. Most ezen küzdünk.

ELNÖK: Akkor megadom a szót Hirt Ferencnek. Tessék!

HIRT FERENC (Fidesz): Én is sok szeretettel köszöntök mindenkit, titeket meg különösen. Én ahányszor megnézem ezt a filmet, pedig én 1988 óta kerekesszékekben ülök, folyamatosan felkavar egyébként, és amikor annak idején találkoztunk Zolival, azt mondtam, hogy miért nem csinálta még durvábbra ezt a filmet, mert ez csak egy olyan kicsi kis szelete annak, amit láttunk, amit úgymond az ép emberek el sem tudnak képzelni, hogy még mi van a kerekesszék környékén, a családdal, az ismerősökkel és sorolhatnánk még reggelig. A film nagyon jól szemlélteti a magyarországi rehabilitáció teljes csődjét. Tehát itt nem lehet azt mondani, hogy kettesre vizsgázott. Totálisan alkalmatlan a magyar rehabilitáció jelen pillanatban arra, amire hivatott lenne. Én is meg tudnám erősíteni, tehát is tizenvalahány hónapig voltál rehabilitálva, és amikor hazakerültünk, két hét alatt többet fejlődöttünk, mint két hónap alatt a nagy rehabilitációs intézetekben. És tudom, hogy a szakma rettentően meg tud ránk sértődni, amikor felrójuk, a szemükre hányjuk a kérdéseinket, problémáinkat. Szóval csődben van ez az egész ügy, ahogy van. És mindig azt szoktam mondani, hogy akadálymentesíteni először a fejekben kell. És nagyon fiatal korban kell elkezdni. És ami döbbenetes számomra – én 21 évet éltem úgymond ép emberként, most már a 22-et húzom -, de azt látom, hogy a gyermekekben még benne van az az érdeklődés, kapcsolat, ami kellene ahhoz, hogy végig tudjuk vinni az iskolán, a felnőttkorban és az élet egyéb más területein azt, hogy mennyi fogyatékossgal élő van, akiről nem tudunk, mert Magyarországon be vannak zárva a négy fal közé ezek az emberek. Vagy intézményben vagy családi körben.

Szóval nagyon-nagyon erről tényleg visszafogottan beszélni. Valahol tizenéves korban elveszik az emberekből az a kapocs, ami addig megvan, hogy odafigyelnek egy sérült emberre és egy fogyatékossgal élőre. Utána inkább már elfordulnak, tisztelet a kivételnek. És én rettentően fontosnak tartom azt, amit a Zoli és a Feri is akar vinni, hogy az oktatásba bevinni ezt a témát. Biztos, hogy nem könnyű feladat minden iskolában, főleg vidéken, mert azért kellenek arra megfelelő emberek, akikkel be lehet menni, ezt nem lehet egy filmet csak levetítve vinni, itt érintett emberek kellenek, hogy bekerüljenek az iskolákba. Ezt nem könnyű megtenni. Nagyon sok múlik az intézményvezetőkön, polgármestereken.

Én azt javaslom, hogy ezt a témát vigyük be a nagybizottság elé, meghívni tényleg a kormány részéről is államtitkárokat, és menjünk neki sokkal nagyobb erővel. Én bevallom, hogy én a saját kudarcomnak is élem meg ezt, öt éve vagyok itt a parlamentben és bizony nehéz azokat a kapcsolókat átbillenteni, ami egy folyamatos munkára kényszerítené azokat, akiknek ez feladata lenne. Rengeteg munkánk van ebben a téma, rengeteg. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Akkor a MOSZ képviselőjének adnám meg a szót.

LADÁN ÉVA (MOSZ): Azért jelentkeztem, mert részben hosszú évtizedek óta érzem ezt a problémát a környezetemben is, de decemberben jártam Lisszabonban, szakszervezeti szociális ügyvivő vagyok, és a szálloda mellett egy hatalmas bevásárlóközpont volt, aminek az alsó, igen hatalmas szintje egy élelmiszermonstrum. Az élelmiszermonstrum egy hatalmas tér, a hosszabbik oldalán végig pénztárak voltak, teljes hosszúságban. És először, mikor megérkeztünk - egy hétiig voltunk ott -, azért mentünk oda, mert szomszomság voltunk, és azt vettem észre a pénztárban, hogy fogyatékossgal élő embernek fizettem. Az hagyján, hogy ott egyet észrevettem, az a fajta fogyatékossg volt, az a koordinációs, amiről valójában olyan ember, aki nem találkozott vele, azt is gondolja, hogy képtelen munkára, nemhogy pénztárban felelős munkát végezni képtelen, hanem úgy általában képtelen. És akkor én sportot űztem

abból, hogy liter vizekért bementem és különféle pénztárakhoz álltam sorba. És azt vettem észre, hogy – ahol én voltam – mindenhol fogyatékkal élő ember volt a pénztáros. De olyan is, akinek fél karja volt, olyan csomagolta a dobozt. Tehát ott tízezrek, százezrek fordultak meg, és azt gondolom, hogy ennél jobb marketing erre nem kell, minthogy egészséges emberek látják, hogy mi mindenre képes, meg hogy kik mit csinálnak. Komolyan mondom, hogy fél karral dobozolt, három gyönyörű dobozt csomagolt be nekem egy ilyen munkavállaló.

Hazajöttem, kerestem, kutattam, hogy vannak támogatási programok, hogy egyáltalán mutassunk valamit, és arra kellett rájönnöm, hogy nincs semmim. Azóta nem hagyom nyugodtan ezt a témát, és ahol ilyen területen megjelenek, mindenhol mondom, hogy valamit csinálni kellene, és azt gondolom, hogy tényleg kellene valamit csinálni.

Mondták, hogy megoldották, vannak ilyen inkubátorhelyek, ahol lehet dolgozni. De nem gondolom, hogy inkubátorban kell dolgozni, hanem azt gondolom, hogy igenis szembesíteni kell az embereket azzal, hogy ilyenek vagyunk, ilyenek is vagyunk. Nem szeretnék időt húzni, de a rehabilitációra visszatérve azt mondják a szakemberek, hogy rendben van minden. Én is tudom, hogy nincs rendben, barátnóm agyi sérült volt, és láttam, hogy naponta még csak nem is 40 percet, hanem 15 percet tornáztatták. Megfogtam egy hét múlva és elvittem az intézetből egy olyan helyre, ahol reggeltől estig be volt osztva az ideje, és minden azért történt, hogy ő otthon el tudja látni magát. A hegyen lakik, egyedül el tudja látni magát gyönyörűen, jobban mint egy egészséges.

Szóval azt gondolom, hogy nagyon sok tennivaló van ezeken a síkokon és utakon, és nagyon örülök, hogy ez az alkalom itt létrejött, és remélem, hogy nem hiába.

ELNÖK: Én is köszönöm. Nézek körbe a teremben, hogy látok-e még kérdést. Tessék!

DR. LELIK FERENC (Hátrányok Dacára Alapítvány): Köszönöm. Két mondatot szánnék az alapítványra. Az alapítványunk elsősorban rehabilitációs alapítvány, ez azt jelenti, hogy próbálnánk besegíteni az elsődleges rehabilitációba. Ez azt jelenti, hogy amit mi kint tanultunk Nyugat-Európában, a csapathoz most már többen is tartoznak, azokat a különböző technikákat próbáljuk megtanítani Magyarországon is. Ezek részben kerekesszékes technikák, hogyan kell közlekedni kerekesszékekkel, részben, hogyan kell öltözni, átúlni különböző helyekre, alacsony helyre, magas helyre. Ezeknek egy részét tanítják csak Magyarországon. Így kerültünk mi a rehabilitációba, de most már foglalkoztatási programunk is van.

Ezenkívül, azt hiszem, mi műveljük egyedül azt a műfajt, amit a sporton keresztüli rehabilitációnak hívnak. Ez nem versenysport, hanem szabadidősport és hobbiból üzött tömegsport és azon keresztüli rehabilitációnak hívják ezt. Aki kíváncsi, az megtalál minket egyébként az interneten. Ott bőven van kép is, film is, írott anyag is.

Amit igazából mondani szeretnék a rövid bemutatkozásom túl, de ezt sem akarom túlságosan hosszúra engedni, azt egyébként Hirt Feri már részben elmondta. Itt ülünk a rehabilitációs bizottságban, és el kell mondanunk, hogy az úgynevezett komplex rehabilitáció, amit a Starten asszony el is mondott Ausztriából, ez nálunk egyáltalán nem működik. Ez egy olyan rendszer, amelynek egyetlen egy eleme nem működik. Tehát most végigmehetnénk az összes elemén és vizsgálhatnánk külön-külön, azt tudnánk megállapítani sajnálatos módon, hogy egyetlen egy elem sem olyan, amelyik betöltené a szerepét. Mindegyikből van egy kevés Magyarországon, és mire összeadjuk ezt a sok kicsit, kiderül, hogy ez egy gyakorlatilag alig-alig működő vagy célját semmiképpen nem betöltő rendszer.

Most például itt van az elsődleges orvosi rehabilitáció. Hiszen Magyarországnak végig kéne gondolni, amit nem gondolt végig húsz évig, akkor most ideje lenne hogy végiggondolja, hogy akar-e Magyarország rehabilitációt vagy nem akar. Ugyanis mindenki tudja, a szakmában dolgozók is, meg lehet kérdezni, Klaubert főorvos úr is elmondta, például

a rehabilitációban töltött idő Magyarországon nem elegendő. Minimum három hónap lenne egy paraplaynek, Zoli meg én, Feri nem paraplay, ő tetraplay, négy végtagja érintett, neki körülbelül tíz hónapra van szüksége egy átlag rehabilitációhoz egy jól működő rehabilitációs rendszerben. Zolinak, meg nekem minimum három hónap. Na most nálunk ez a minimum a maximum, ez azt jelenti, hogy maximum három hónapot vannak az emberek a rehabilitációs intézetben. Ez azt jelenti, hogy később különböző úton-módon – ezek ugye sajátos túlélő technikák – mindenki saját maga egyedi túlélési rendszert próbál kialakítani és sikerül valahogyan ezt a rehabilitációs időt meghosszabbítani különböző formákkal. De mondom, ezek egyedi túlélési technikák. Átmennek egy másik intézetbe és a többi, pénzt adnak a megfelelő helyen vagy nem adnak és így tovább.

A másik alapvető probléma a segédeszköz problémája. Nem kapunk megfelelő segédeszközt. Részt vettem, volt szerencsém vagy inkább szerencsétlenségem részt venni egy ilyen segédeszköz konferencián is és büszkén mesélte a biztosító jelen lévő képviselője, hogy tavaly szenzációs módon kétmilliárd forintot sikerült a segédeszköz kasszából megspórolni, mi pedig majdnem sírtunk ennek az örömhírnek a hallatán. Hogy jaj, de jó, sikerült megspórolni rajtunk kétmilliárdot, kár, hogy nem kaptuk ezt meg. Hosszú küzdelem árán sikerült elérnünk, hogy kaphassunk úgynevezett aktív kerekesszéket, Zoli, meg én ilyen típusú kerekesszékekben élünk, ezt nem kapja meg mindenki. Bizonyos életkortól, élethelyzettől nem kapják meg. Aki nem aktív, az nem kap aktív széket. Nem az aktív kocsitól lesz aktív, hanem mert aktív, ezért kaphat aktív kerekesszéket. Tehát csak a logikát próbáltam ezzel valamilyen módon kifejezni. De ez egy bevett rendszer, nem arról beszélek, hogy valaki ezt kitalálta, és Kafka megírta, ez a jelenlegi, magyarországi működő rendszer.

Az elsődleges rehabilitációnál maradva például azt is végig kéne gondolni, hogy akarjuk-e ilyen formán fenntartani mondjuk ezzel a számú ápolószeméllyel. Nem lehet ilyen ápolószeméllyel, amely jelenleg biztosítva van és az egészségpénztár biztosítja, az alkalmatlan a rehabilitációra. Ezt minden szakember tudja. Megpróbálják ezt minden módon megoldani, valójában nem lehet megoldani. Az ápolás rendkívül fontos a rehabilitációban, sokkal fontosabb talán mint a kórházi osztályokon, ahol szintén rendkívül fontos és a hozzátartozók ápolnak jórészt, de az orvosi rehabilitációban meg inkább fontos.

Ugyanez vonatkozik a gyógytornászra, ugyanez vonatkozik a helyre is. Kilépve az egészségügyi rehabilitációból, lépünk a szociális rehabilitációba. Ezt talán el is felejthetjük. Magyarországon nincs olyan szociális háló. Hát ami van, ugye annak ismerjük az összes hiányosságát. Aki nyugdíjas lesz vagy kisnyugdíjas lesz, annak az élete a piacon, mert ugye Magyarország is piacgazdaságban él, az nyilvánvalóan kiszorul. Azonnal a perifériára kerülnek, akinek nincs pénze, azonnal a perifériára kerül. A magyar szociális rendszer nem igen tud ehhez hozzájárulni és valószínűleg nem is fog hosszú időn keresztül, úgyhogy nem is akarok erről hosszan beszélni.

Viszont idejön, ha már itt tartunk úgyis, és ennél a bizottságnál vagyunk, a foglalkoztatás lehet az a kitörési pont, ahol hozzá lehet járulni ahhoz, hogy a fogyatékosok plusz anyagi előnyhöz jussanak. Nyilvánvalóan a szociális részhez nem fognak még hosszú időn keresztül, akkor hozzá fognak tudni jutni a munkához. Mi kell a munkához? A munkához először kell egy jó rehabilitáció, ami vagy megvan vagy nincs, kell közlekedés, ami nincs meg. Itt megállt a történet. Ez talán Zoli mondta? Nem jutunk el a munkahelyre. Ha nincs autója az embernek, akkor nem fog munkahelyre eljutni. Magyarországon a tömegközlekedés nincsen akadálymentesítve. E nélkül nem lesz valós munkavállalás. Ezt csak arra mondom, hogy hogyan épülnek egymásra a problémák. Nem oldottuk meg a tömegközlekedés akadálymentesítését, de azonnal beleütköztünk a foglalkoztatási problémába. Ha megfeszül a foglalkoztatási bizottság, akkor sem fog tudni csinálni semmit. Hozhat akármilyen törvényt, jogszabályt, akármilyen okos programot, nem fog tudni

előrejutni, ha nem működik együtt azokkal, akiknek el kéne azt érnie, hogy a tömegközlekedés legyen akadálymentesítve.

Vannak speciális munkahelyek, most az akkreditált munkahelyekre gondolok, az új akkreditációk megálltak, befagyasztásra kerültek, egyelőre áll és most gondolkozik rajta a döntéshozó, hogy lesznek újak vagy nem lesznek újak, és ha igen, milyen körben lesznek újak. Ez már inkább érinti a bizottságot, mert leginkább ebben tudnak dönteni. Csak próbáltam felvázolni az összes problémából nagyon keveset, amit az idő rövidsége miatt el tudtam mondani, de ha kívánják, beszélek még, erre elég sokat tudnék mondani. Köszönöm szépen.

VINCZE ZOLTÁN filmrendező: Csak közben megjegyzem, hogy ez a tömegközlekedés 2010. december 31-én járt le egyébként. Ugyanez a történet kapcsolódik ide, és ez fontos, hogy rengeteg alapítvány szervezett mindenféle csoportot, akik bennünket képviselnek, és rengeteg, mondjuk tíz éve nagyon aktív átképzéseket és egyebeket folytat rengeteg cég, és kiderült, hogy az átképzések olyan szakmai tudást adnak, hogy portásnak sem veszik fel, tehát semmire sem jó. Erre tudok egy példát mondani, én fotós tanfolyam végére értem oda, vizsgára, ezek a gyerekek rajzfilmek, meg ilyenek akarnak lenni – mondjuk – és az volt a vizsga, hogy hogyan vesszük ki a piros szemet. Na most azt hiszem, ezt az embert nem biztos, hogy felvenném, mert semmit nem tud. Ne azért vegyük fel, mert fogyi, hanem azért, mert tud. Nagyon érdekes volt, hogy rengeteg ilyen átképzés van. Százmilliókról beszélek.

Mondok példát: tavaly egy cég kidolgozta 850 millió forintért azt, hogy akadálymentesítési tanácsadás. Van egy ilyen szak most már. Kidolgoztak rá egy tantervet, hogy legyen akadálymentesítési tanácsadás. Van akadálymentesítési mérnök, van jogszabály, miért kell ide meg tanácsadó? Ezt pontosan nem értem, mert közben halomban végeznek az akadálymentesítési mérnökök. Tehát miért is van tanácsadó? Tanácsolom neked, hogy hívd fel az akadálymentesítési mérnököt? Ez egy ilyen vicces történet. Lehet tanácsolni, csak közben van rá szakember.

Nem is ez a lényeg, csak közben egy amerikai és belga befektetési cégnél tartottam előadást ugyanígy filmvetítéssel, és az amerikai tulajdonú cég 150 embert szeretne felvenni, mert a törvény erre kényszeríti, és feladták a hirdetést, jelentkező egy sem. Mert alapfokú angolul beszélő, könyvelni tudó, fogyatékkal élő nincs. Ez derül ki. Na most, elkezdtek ötletelni, hogy mit csináljanak. És én azt az ötletet mondtam, ami tetszett nekik, de nem vagyok zseni, félreértés ne essék, csak azt gondolom, hogy józan paraszti ésből ez következne, szóval én azt tanácsoltam, hogy indítsanak ők tanfolyamot. Ehhez kéne egyébként valami állami támogatás, ami nem hülyeség, vagy valamifajta stratégia megint, ami az oktatásról szól, ami arról szól, hogy én tudom, hány versenyzőt akarok felvenni, és most primitív amerikai módszerrel csinálom: felveszek 200 embert, elvégzi száz, felveszek húszat, a többinek elkérem a telefonszámát. Viszontlátásra. Azt gondolom, ez egy módszer, minthogy nem létező szakmákat tanítok úgy, hogy semmiféle piac nincs, aki ezt kérné.

Tehát, ha így nézzük... tudok cégeket, akik az utóbbi 4-5 évben, akármilyen hihetetlen, több száz televíziós szakembert képeztek fogyatékkal élő embernél, ami azért vicces, mert ebből nem vettek fel egyet sem. Az, hogy ez a cég ebből megél, annak örülök, tehát nem bántom őket, én jó hobbinak tartom, hogy egy évig járok egy helyre, ahová soha nem fognak felvenni. Én mint televíziós mondom azt, hogy én akkor veszem fel azt az embert, ha ért hozzá. Az, hogy elvégzett egy tanfolyamot és nulla szinten áll, abból nem kérek. De itt uniós elképesztő pénzek vannak. Tehát milliárdokról beszélek, amik évek alatt ki lettek lapátolva az ablakokon úgy, hogy közben a másik oldalon nem nagyon történt úgymond pozitív sikerélmény. Tehát valahogy a cégeket kéne megközelíteni, vagy valamilyen szinten kidolgozni egy stratégiát arra, hogy a cégek, akiknek szükségük van vagy fel kell venniük

fogyatékossgal élő embert, akkor valóban ő válogathasson és ő okítson vagy ő képezze ki a saját arculatára, arcára ezeket a dolgozókat, minthogy mi egy nem létező piacnak termeljünk negyedileg képzett embereket, aminek szerintem semmi értelme nincs.

Én látom ezeket a fiatalokat, felhívnak mindenféle úgymond „állapot” kollégák, és panaszkodnak nekem, hogy hová menjen, kihez forduljon. Mert ez olyan mint egy rettenetesen rossz petting. Azt kell mondanom, hogy elvégzek egy tíz hónapos tanfolyamot, és utána esélyem sincs, hogy felvegyenek. Ezért ne képezzük ki, hogy ki tudja venni a piros szemet, mert azt ki tudja venni otthon is szerintem. Ezt csak mint munkahelyhez kötöttem csak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Azt hiszem, hogy nagyon hasznos és gyakorlati tanácsokat hallottunk az előbb. Megadnám még egyszer a szót Vágó Sebestyénnek.

VÁGÓ SEBESTYÉN (Jobbik): Ehhez kapcsolódva mondanám, hogy nemcsak a fogyatékossgal élők képzésénél van ez, hanem az egyéb munkaügyi központ által európai uniós óriási projektek által támogatott képzéseknél is, akár a szociális területen is, olyan képzéseket adunk, amivel sem fel nem veszik, vagy túlképezzük a szociális gondozó ápolókat. Ha csak egy példát ki akarnék ragadni.

Csatlakozva Hirt Ferenc képviselőtársamhoz, én is jó ötletnek tartom, hogy a nagybizottság elé vigyük ezt a témát, és akkor önöket is – szerintem – érdemes lenne meghívni, és akkor a kormány is képviselje magát ezen a bizottsági ülésen, pont azért, hogy az oktatásba valamilyen szinten ezt be lehessen vinni. Javaslom, hogy ne csak a mi szakterületünk államtitkárait hívjuk meg, hanem esetleg az oktatás területéről is hívjunk államtitkárt.

Elnézést szeretnék kérni a rossz szóhasználatért, csak sajnos olyan világban élünk ma, hogy évente változik a „polkorrekt” kifejezés, és az ember, ha politikusként megszólal, akkor annyira kell figyelnie arra, hogy a „polkorrekt” kifejezéseket használja, hogy nem jut az agyában hely arra, hogy a szív által diktált helyes kifejezéseket használja. Ez egy ilyen rövid történet. Az értelmileg sérült idősebb ember végigsorolta – valahol olvastam ezt a múltkor -, hogy ő ki is. „Én voltam hülye, voltam enyhe fokban értelmi fogyatékos, voltam tanulásban akadályozott, voltam mentálisan sérült, én most értelmi fogyatékossgal élő vagyok. Akkor én most ki is vagyok tulajdonképpen?”

És akkor visszatérve még arra, hogy milyen világban élünk, sajnos, amit a doktornő is mondott a filmben, hogy nagyon sok ember nem tud a szívével látni, hanem csak az eszével tud látni, de minden egyes problémának két oldala van. Tehát minden egyes problémát ésszel is meg lehet magyarázni. Akár pedagógiai szempontból meg lehet azt magyarázni, hogy a fogyatékossgal élő embereket miért vigyük közelebb a nem fogyatékossgal élő emberekhez. Saját példát tudok megint csak mondani. Az értelmi fogyatékossgal élőket ápoló-gondozó otthonban dolgoztam, és nagyon szerettem fiatalokat odavinni, mert láttam azt, hogy hogy döbbenek rá arra, hogy jó, hát a fogyatékossgal élők is emberek, jó, nekem mennyi lehetőségem van hozzájuk képest a mai világban, és igenis nemcsak a fogyatékossgal élőknek segítünk az integrációban vagy reintegrációban azzal, hogy felnyitjuk ezeknek a fiataloknak a szemét, hanem igenis, ezeknek a fiataloknak a lelki, szellemi fejlődését is segítjük azzal, hogyha közelebb hozzuk őket a fogyatékossgal élő emberekhez.

VINCZE ZOLTÁN filmrendező: Bocsánat, csak hogy reagáljak egyet. Ez az érzelmi oldal részben, de ha a törvényi szintet nézzük, ami azt jelenti, hogy hová és mihez van jogom, akkor... ahogy a hölgy is mondta, hogy a főorvos asszony mondta, hogy lehet papír-ceruzával és a másik oldal az érzelmi terület. De ha mi magunkból indulunk ki, és azt mondom, hogy

találkozzon velünk, és tényleg ne legyenek „jeti”, mert most egyelőre az vagyok egy csomó mindenben, ha csak a Ferit nézem vagy engem, én aki bemegyek a Duna TV-be vagy az MTV-be dolgozni és most már tizedik éve vagyok sérült, és hat éve aktívan élek, dolgozom, sikerült olyan szinten megfertőzni a saját kollégáimat, hogy annyira nem érdekli őket, hogy én fogyatékos vagyok, hogy az elképesztő. Ez nem érzelmi történet, ha nap mint nap együtt vagyunk – nem viccelek - másnap már senkit nem érdekel, hogy én gurulok. Tényleg nem. Első nap mindig elhangzanak a nagyon hülye kérdések, mi történt veled, jaj, jaj, jaj, szegény, klasszikusok, amire persze meg kell válaszolni, nincs is evvel problémám, de a következő nap már senki nem fontos a történet szempontjából. Tehát nekem mindig az jut eszembe, hogy elém állt a nagy régi kollégám, akivel nagyon ritkán beszélünk, leült velem szembe, nézett, nézett, és azt mondta: „a ceruza?” Ennyit kérdezett. Hát mondom... így nézett rá. Akkor semmi gond, és túl volt tárgyalva. Tehát annyira nem fontos ez a történet, hogy milyen az állapotom. Mert nem az állapotból indulok ki sosem. Nem is kell abból kiindulni. Mondhatom, hogy azért nem veszem fel, mert kopasz, mert kövér, mert nem tudom, miért, ugyanakkor, ami nagyon fontos dolog még, a média szempontjából visszatérve a dologhoz, nem tisztáztunk egy csomó mindent, hogy mi a fogyatékoság.

Tehát, ha azt mondom, hogy AIDS-es vagy ha valóban betegségről beszélek és nem egészségügyi problémáról, az évi 50 ezres strook-kal még annyira sem tud az egészségügy mit kezdeni. Évi 50 ezerről beszélek. Nem beszélve a diabéteszesekről, akiknek semmilyen médiaképviselése nincs. Mert nálunk valahogy behatárolódtak: gurul, az nyáladzik, az nem lát, az mutogat, kicsit debil, akkor ezek a fogyatékosok. Na de, azért még van egy-két probléma Magyarországon, amiről még lehetne beszélgetni, de nem beszélünk róluk, mert azt mondjuk, hogy ez betegség vagy nem tudom, minek hívják. Ha megnézzük az Alzheimer-kórtól a Sclerosis Multiplexig, lehetne még folytatni, ezek valóban betegségek, mondjuk mi, de ugyanakkor annyi ember él így, információ nélkül, hogy valóban ők meg pláne szociális háló nélkül szaltóznak. Valóban így van.

Tehát, ha azt nézem, hogy mi az, hogy fogyatékosággal élő ember, akkor azt nem tudtuk behatárolni. Egy szűk réteg. Én azt mondom most, hogy elitistának számítunk a fogyatékosok között, mi gurulók, mert mi akkor már itt tudunk lenni. Holott, ha általánosságban nézzük, a társadalmi hozzáállást, akkor teljesen lényegtelen, hogy mi a bajom. Teljesen lényegtelen.

Munkahelyteremtésben, oktatásban valóban azt kell elmélyíteni, hogy a másság elfogadásának egyik alaptétele az, hogy erre törvény van, jog van, meg szokd meg. Egyébként onnantól kezdve valóban tíz perc alatt elfogadják az állapotomat. Senkit nem érdekel. Mindig a legjobb példa az unokahugi, aki most hatéves, egyperces korától ismerem, Zorka fel szokott ülni az ölembe, guruljunk együtt Zoli, nem érdekli. És mindig az ellenpélda, amit nagyon szeretek. Van egy sérült társunk, ő vívólány volt, kerekesszékes, és állandóan csúfolták a kisfiát az iskolában, hogy béna az anyád, hülye béna, gyerekek, 5-6-7-8 évesek, és a fiú elég nagydarab és rendbe szedte az osztálytársait rendesen. Ő mindig megválaszolt úgy, hogy jól megverte egy pár osztálytársát, és akkor kapott az ellenőrzőbe beírást, hogy fiúk verekszik. Kiderült, hogy erről szól a dolog. És jött egy nyílt nap, és a Móni bevitt ilyen vívószékeket, tehát ilyen kerekesszékes vívócuccokat, a gyerekeknek nagyon tetszett és a Móni agyonszúrkálta a gyerekeket, szétszúrkálta a gyerekeket. És akkor elkezdtek tisztelni, és az lett, hogy félév múlva azt látták, hogy a Móni kiszáll a kocsiból, kiül a kerekesszékebe, megy az ajtó felé és a gyerekek futnak ki elé a lépcsőn. Soha többet nem mondta senki, hogy béna az anyád. Tehát itt azt gondolom, hogy az együttléteink alaptétele, hogy végre érjük el azt, hogy gimnáziumba, általános iskolába valóban tudjon járni egy gerincsérült vagy sérült, fogyatékkal élő ember vagy fiatal agy gyerek. Mert ott a fertőzés megtörténik az első nap. És az, hogy most hogy fogom tornáztatni? Hát ne haragudj, a kezembe tudnak adni egy

expandert, nem kell nekem hat kört futnom. Ennyi egy tornaórába is belefér. Énekelni tudok vagy nem, ez lényegtelen, ugyanúgy mint más. Rajzolni tudok, akkor mi kell még az iskolába.

És azt gondolom, hogyha egy jó figura egy ilyen ember vagy rossz, egy fontos dolgot soha nem mondunk, hadd legyek jó ember és hadd legyek gonosz. Hadd legyek bármi ebben az országban. Ne egy ilyen nemtelen amőbának tartsanak, hogy nekik az jó lesz vagy nekünk mi lesz a jó. Hát ez egyszerűen nem igaz. És ha ezek a gyerekek vagy fiatalok, akik be tudnak járni egy gimnáziumba, és ehhez csatlakozik az akadálymentesítés, ezer ilyen dolog, higgyék el, hogy a gyerekeket pontosan nem fogja érdekelni, hogy az osztálytársuk ilyen állapotban van. Lehet, hogy biztos lesz egy-két csufi-mufi, ahogy szokott lenni, mert a gyerekek vagy emberek ilyenek, de azt gondolom, hogyha ki tud állni a maga igazáért vagy megkapja azt a fajta mentorságot, támogatást, szerintem nem lesz probléma.

Én nem hiszek ezekben a szegregált sulikban, meg szegregált műsorokban. Adjunk nekik munkahelyet, meg ilyenek. A kedvencem most ez a fogyatékos lakótelep vagy nem tudom, micsoda. Én ezt kikérem magamnak. Bocsánat! Bármelyik lakótelep legyen valamennyire igenis akadálymentes, mert az én nyolcvanéves nagymamám sem fog felsuhanni a lépcsőn, mint ahogy én sem. És ugyanez a nyolcvanéves nagymamám nem fog a Blahán lerohanni a lépcsőn és föl sem, mint én sem. A Blaha ebből a szempontból azért jó példa, mert történelmi ereklye, szerintem mindig így lesz, hogy lépcsősor lesz. Na mindegy. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Tapolczai Gergely!

DR. TAPOLCZAI GERGELY (Fidesz): *(Mondatait jelnyelvi tolmács fordítja.)* Köszönöm szépen. Csak egy gondolat: mindenki tisztában van vele, hogy kulcs fogalom a foglalkoztatás. Csak egy gondolat: Európa öregszik, és nem véletlenül születik meg az Európai Unió fogyatékosügyi stratégiája. Tíz-tizenöt éven belül várhatóan húszmillió nyugdíjas lesz európai szinten. Ugyanakkor több millió fogyatékossgal élő vár munkára, és azért ez elég magas labda. Tíz-tizenöt éven belül elméletileg ezt meg kellene oldani, hogy a fogyatékossgal élők is munkába állhassanak.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Teljesen egyetértek vele. Nézek körül a teremben, hogy van-e még esetleg kérdés, hozzáfűznivaló. Nincs. Akkor kérdezem képviselőtársamtól, hogy ezt lezáró gondolatként elfogadhatjuk-e az albizottság részéről vagy van még valami, amit hozzáfűznél. *(Nincs jelzés.)*

Annyit tennék akkor hozzá az elhangzottakhoz, hogy nagyon inspiráló délután volt részemről ez, nagyon köszönöm mindenkinek, aki végigülte a filmet és a beszélgetést, és bízom abban, hogy a két albizottság együttes ülése egy kiindulópont volt a közös munkához, és ahogy Hirt Ferenc képviselőtársam mondta, együtt fogunk tudni dolgozni ezen a projekten. Igen, a munkaerő-piaci rehabilitáció alapja az egészségügyi rehabilitáció, és még nagyon sok minden más: nekünk együtt kell dolgoznunk, együtt kell gondolkoznunk, és igen, a munkahelyteremtés lesz - mint ahogy a kormánynak is ez most az egyik prioritása -, a munkaerő-piaci mobilitás lesz az, amiben - bízom benne, hogy - előre tudunk mozdulni. Hiszen a kormány dolgozik az egymillió munkahely megteremtésén, és tudomásom szerint készül a megváltozott munkaképességűek új foglalkoztatási stratégiája, ami ebben a hónapban kerül a kormány elé. Bízom abban, hogy ebben együtt tudunk dolgozni, és el tudjuk azt érni, hogy a következő része a filmnek olyan lesz, amelyben nemcsak a család és az egyének erején és emberségén fog múlni az, hogy valaki hogyan tudja újratekdeni az életét, hanem azon is, hogy az állam hozzáteszi-e azt, amit csak az állam tehet hozzá és megteremti-e azokat a feltételeket és lehetőségeket, amikre szüksége van egy embernek ahhoz, hogy újra tudja kezdeni az életét és teljes értékű állampolgár legyen. Én azt hiszem, hogy nagyon sok

feladatunk van, és lehetőség is van előttünk azzal, hogy a munkahelyteremtés lett a kormány elsődleges célja. Adófizetőket szeretnénk látni és nem korai nyugdíjazottakat.

Most kaptam az információt, hogy Balogh Zoltán elnök úr szeretne még pár gondolatot hozzátenni. Mivel, hogy ma ő még nem szólt hozzá, ezért megadnám neki a szót végezetül. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm szépen a lehetőséget. Igazából nem hozzászólni akartam, hanem némi javaslatot tenni, hiszen óriási ötletparádé volt az, amit önöktől, töletek hallani lehetett, és próbáltam egy kicsit sommáznai, meg gondolkozni azon, amit a képviselő úr is felvetett, hogy ezt a témát be kell vinni a főbizottságok elé.

Én azt gondolom, hogy a stigmákat le kell bontani, itt minden hozzászólás erről szólt, hogy a stigmákat le kell bontani és tennivalókat kell megfogalmazni. De a tennivalókat nem tudjuk megfogalmazni, hogyha nincsenek itt azok, akiknek az a ceruza van a kezükben, akik tenni tudnak azokért, amik itt elhangzottak a mai napon.

Én nem érzékeltem, hogy ma ebben a helyiségben a politikusokon és az érintetteken kívül itt lettek volna azok, akik ennek fizetett képviselői. Nemcsak a stigmákat kell lebontani, az, amiről beszéltek, mindegyik arról szól, hogy a társadalom részvéte. Nem részvét kell, együtt kell élni, ott kell vásárolni, speciális lakásokat kell csinálni, de nem speciális lakóövezetben. Ahhoz, hogy ezt meg lehessen csinálni, én megpróbálnám ennek a fórumrendszerét is a két albizottság közreműködésével, én szívesen venném, ha minden országgyűlési képviselő szembesülni tudna azzal, ami ilyen helyeken elhangzik. Rengeteg részletkérdést mondtatok el, amiben azért alapok vannak Magyarországon. Rossz az oktatás rendszere, igen, ennek az irányában akkor tenni kell, hogy ne mindig azokat képezzék, de Magyarországon dolgoznak több tízezren. Teljesen lényegtelen, hogy mennyi dolgozik belőlük, inkább talán azt kellene felépíteni, ami elhangzott, hogy vannak állapotok, vannak betegségek, vannak nagy halmazok és kisebb halmazok, és ezek a kisebb halmazok egyre súlyosabbak. Már ott sem mindegy, hogy valaki szerzett fogyatékos vagy született fogyatékos, hiszen ha valaki szerzi, annak lényegesen könnyebb a helyzete, mint aki született fogyatékos. A másik nagyon fontos irányelv, hogy adófizető állampolgár legyen belőle és ne adófogyasztó.

Ez a mai nap azért értékes, mert két olyan parlamenti albizottság együttes rendezvényén hangozhattak ezek el, ahol – és azért mondom, hogy nem öt országgyűlési képviselő, hanem minden politikus fejében - meg kellene próbálni azt a rendet megcsinálni, hogy ezek az emberek nemcsak arra valók, hogy adófogyasztók legyenek.

Egyébként azok az alapok, amelyek ma Magyarországon vannak és működnek, azoknak a fejlesztése alkalmas annak a végrehajtására, amik itt a hozzászólásokban, javaslatokban elhangzottak.

Valahogy nem akarunk olyan ütemben foglalkozni ezzel, mint amit ez az ügy érint. Úgy érezzük, hogy ez mindig fiskális kérdés, mindig büdzsé kérdése, ez büntetés kérdése. Egyébként ez a majdnem egymillió forint nem rehabilitációs adó, hanem ebből a befizetésekből próbálná meg az állam pótolni, hogy másutt munkahelyteremtés legyen. Olyan munkahelyteremtés legyen, ami az elmúlt néhány évben nem volt Magyarországon, mert a korábbi években megszüntették. Nem erről beszéltek. Sem akkreditáció nincs, sem megváltozott munkaképességűek vagy fogyatékosok részére munkahelyteremtés nincs. Azt hiszem, talán az elnök asszony mondta, hogy a kormány elé kerül a koncepció rövidesen. Ennek azért a fórumrendszerét a politika segítségével meg lehetne és meg kellene csinálni.

Az a nagyon sok hasznos javaslat, ami itt ma elhangzott, azokat nem kellene hagyni szétszóródni. Egy fórumrendszernek, egy testületnek tovább kellene dolgozni azon, hogy ezek hasznosulhassanak. Nem szabad megengedni, hogy ami ma itt elhangzott, szétszóródjon azzal, hogy most mindenki hazamegy, láttuk itt egymást, aztán majd megint évek múlva

valahol összetalálkozunk. Én a politikusoktól azt kérem, hogy egymás között is próbáljanak ebben a műfajban nagyobb kommunikációt csinálni és teremtsék meg azoknak a párbeszédnek a hasznosulását, amik ilyen helyeken elhangzanak. Ezek egyébként nyitott kapuk. Nem igaz, hogy olyan nagy kiadást jelentenek. A nagy kiadás nem az, hogy valaki, egy kerekesszékes munkaviszonyából nem fog befolyni tb-járulék. Akkor fog befolyni, ha ő fogyasztóvá válik, és a nagy kiadás pedig az lesz, ha őt az államnak kell eltartani. Ha ezt a helyére tudjuk tenni, akkor meg tud indulni lényegesen kisebb ráfordítással egy olyan elmozdulás, amiről itt ma az egész nap szólt. Köszönöm szépen, hogy szólhattam.

ELNÖK: Én is köszönöm még egyszer a jelenlévőknek a figyelmet. Igen, terveink szerint folytatni fogjuk ezt a munkát. Sajnos a kormány képviselői végül nem tudtak jelen lenni az ülésen. Ígéretük ellenére közbejött valami az utolsó pillanatban, de természetesen el fogjuk hozzájuk juttatni az információt és a munkát folytatjuk a parlament keretein belül, és lesz arra lehetőség, hogy a kormánykonceptiót megvitassuk a bizottságon belül is. Köszönöm szépen.

(Az ülés befejezésének időpontja: 17 óra 28 perc)

Kaufer Virág
az albizottság elnöke

Jegyzőkönyvvezető: Lajtai Szilvia